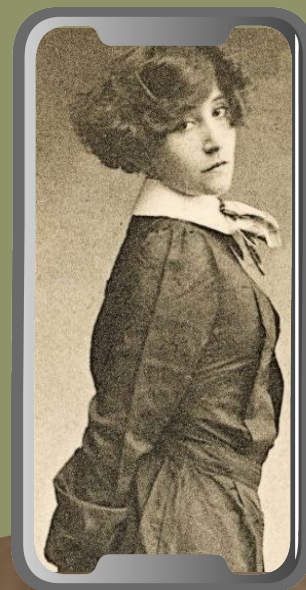

BulkboekPost

COLETTE
**De vrede bij
de dieren**

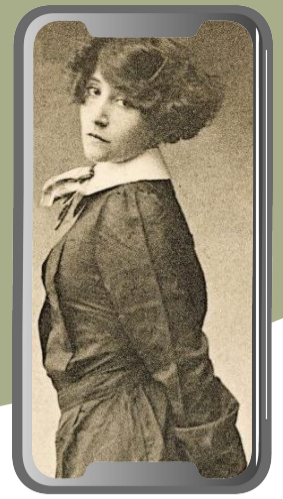

INHOUD

- Kort vooraf
- Nonoche
- De jaloerse hond
- Herfst
- Lola
- Gedresseerde honden
- Prroe
- Ricotte
- Dierentuin
- De vrede bij de dieren
- De kattenmoeder

"Ik ben het beu. Ik wil doen waar ik zin in heb. (...) Voor mijn part naakt dansen (...) Ik wil droevige en kuise verhalen schrijven, waarin alleen landschappen bestaan, bloemen, verdriet, trots en de onbevangingheid van dieren."

Sidonie-Gabrielle Colette (1873 - 1954)

We kennen Colette uit de talloze biografieën, uit de recente speelfilm, maar vooral uit haar eigen werk, als de opstandige, immer choquerende, seksueel vrijgevochten “vrouw met de blauwe kattenogen”. Als briljante schrijver van “rode oortjes verhalen” die op last van de paus voor katholieke lezers verboden waren. Als felle voorvechtster van vrouwenrechten, uitgebuit in een mannenwereld. Als aanbeden en verguisd lid van de Parijse *Haut Monde*, die zelf het liefst zeeman was geworden.

Maar Colette was ook, nadrukkelijk, een plattelandsmeisje. Haar hele leven verbonden met de omringende natuur, die ze – bijna van binnen uit - observeerde om er zo liefdevol over te schrijven: over de landschappen, de seizoenen, de planten en vooral over de dieren.

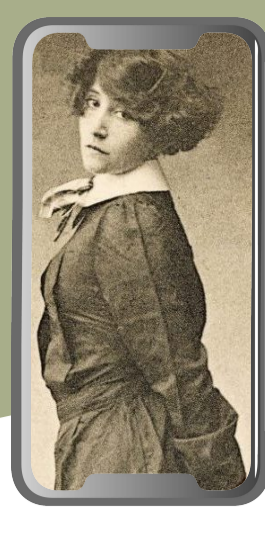
In 1916, het jaar van De Slag aan de Somme en de Slag om Verdun, twee bloedbaden waarin meer dan anderhalf miljoen jonge mannen – meest jongens nog – elkaar afslachtten, publiceerde Colette de verhalenbundel « la Paix chez les bêtes », “want alleen de dieren - zowel de huisdieren als de dieren in het wild – hebben het recht de oorlog te negeren”. In het voorwoord schrijft ze zelf: “Ik heb in dit boek de dieren bijeengebracht als in een veilige ruimte waarin ik wil dat er geen oorlog is.”

Tien verhalen heb ik uit die bundel geselecteerd. Tien dierenverhalen die in honderd jaar nog niets van hun kracht verloren hebben.

Colette’s verbondenheid met de natuur, haar invoelingsvermogen en haar respect voor de dieren, gekoppeld aan haar immens talent als schrijver, maken deze verhalen een feest om te lezen.

Colofon

Deze Bulkboek Post is samengesteld en vormgegeven door Theo Knippenberg voor de Stichting Bulkboek Post (<Post@Bulkboek.nl>), naar een basisontwerp van Natascha Frensch. Vertaling: Evelien van Leeuwen

De zon gaat onder achter de lijsterbessen, beladen met trossen groene vruchtjes die hier en daar overgaan in een doordringend roze. De tuin herstelt zich langzaam van een lange hete dag waardoor de zachte bladeren van de tabakspant nog slap hangen. Het blauw van de akonietjes is beslist sinds vanmorgen verbleekt, maar de reine-claudes, gisteren nog groen onder een zilverig poeder, hebben vanavond allemaal een amberkleurig wangetje.

De kolossale schaduw van de duiven cirkelt rond op de lauwwarme muur van het huis en wekt met de klap van een waaier Nonoche die in haar mand lag te slapen ...

Haar vacht voelde de schaduw van een vogel over zich heen gaan! Ze weet niet precies wat er gebeurt. Ze heeft haar Japanse ogen van een kleur groen om van te watertanden te snel opgeslagen. Ze ziet er dom uit als een schattig jong meisje en haar lapjesvacht, eigen aan de Portugese kat, lijkt meer dan ooit in de war: een rond plekje oranje op haar wang, een zwarte band over de slaap, drie zwarte stipjes bij haar mondhoek, vlakbij haar witte neus met een vleugje roze ... Ze slaat haar ogen neer en de herinnering aan allerlei dingen komt met een glimlach in haar driehoekig gezicht naar boven; tegen haar aan, in haar verzonken, opgerold als een slak, doet haar zoon een dutje.

'Wat is hij toch mooi!' zegt ze bij zichzelf. 'En fors! Geen van mijn kinderen is zo mooi geweest. Trouwens, ik herinner me niets meer van ze ... Hij houdt me lekker warm.'

Ze schuift opzij, trekt haar buik hol voordat ze opstaat om haar zoon niet wakker te maken. Dan maakt ze een bolle dromedarisrug, gaat zitten en geeuwt, waarbij ze de dunne streepjes laat zien op haar verhemelte met de drie zwarte vlekjes.

Hoewel al vele malen moeder, houdt Nonoche nog steeds een kinderlijk uiterlijk waardoor je je op haar leeftijd verkijkt. Haar robuuste schoonheid houdt haar lang jong en niets in haar houding, niets in haar slank en tener figuur verraadt dat ze al achttien keer moeder is geweest, terwijl ze vier maal heeft geworpen. Het uiteinde van haar korte en dikke vacht glimt en vertoont in de zon alle kleuren van de regenboog, zoals ook de hermelijn doet. Haar oren zijn een beetje lang en dragen bij aan de sierlijke, verbaasde uitdrukking van haar schuinstaande ogen en haar dunne poten met korte klauwtjes als kromzwaarden bewerktuigd, kunnen vol vertrouwen één worden met een geliefde hand.

Frivool, dromerig, hartstochtelijk, gulzig, aanhalig, bazig, verwerpt Nonoche de buitenstaander en ze geeft zich alleen aan de ingewijden die 'het teken van de Kat' hebben ontvangen. En zij begrijpen haar zelfs niet direct en zeggen: 'Wat een grillig beest! Grillen? Welnee. Nerveuze overgevoeligheid alleen. De vreugde van Nonoche ligt vlak bij haar tranen en er is vrijwel geen mal knoedeltje touw of bolletje wol dat niet met een aanvalletje van hysterie eindigt, met bijten, krabben en hees gebrul. Maar diezelfde aanval verdwijnt bij een aai op de juiste plaats en omdat een behendige hand net haar gevoelige tepeltjes heeft beroerd, vlijt de woedende Nonoche zich neer op haar zij, zachter dan een konijnvelletje, helemaal rusteloos met een gesnor dat ze te schel laat rollen en dat haar soms aan het hoesten maakt ...

'Wat is-ie mooi!' zegt ze bij zichzelf terwijl ze haar zoon gadeslaat. 'De mand wordt te klein voor ons tweeën. Het is een beetje gek, zo'n groot kind nog aan de borst. Hij zuigt met die scherpe tandjes, nu ... Hij kan uit een schoteltje drinken, hij kan tekeergaan als hij rauw vlees ruikt, naar mijn voorbeeld krabt hij het zaagsel van de bak op een bezorgde en haastige manier waarin ik helemaal mezelf herken ... Ik zie niets meer wat ik voor hem kan doen, behalve dan hem spenen. Moet je eens kijken hoe hij mijn derde tepeltje rechts toetakelt! Het is afschuwelijk. De vacht van mijn buik eromheen lijkt wel een roggeveld dat door de regen is platgeslagen! Maar wat wil je? Wanneer dat grote jong zich op mijn buik stort, met zijn ogen dicht als een baby, wanneer hij zijn te grote tong als een gootje om de tepel legt ... wanneer hij me plundert, me bijt en me leegdrinkt, heb ik niet de kracht om het hem te beletten!'

De zoon van Nonoche ligt te slapen in zijn gestreepte vacht, zijn poten roerloos en zijn nek achterover. Onder zijn opgekrulde lip kun je het puntje van zijn tong zien, rood van het zuigen, en vier keiharde tandjes, uit transparante vuursteen gesneden.

Nonoche zucht, gaapt en stapt behoedzaam over haar zoon heen. Het warme terras voelt prettig aan de poten. Een libel zweeft snorrend in de lucht en haar stijve gazen vleugeltjes strijken overmoedig langs de oren van Nonoche die rilt, haar wenkbrauwen fronst en het langwerpige dier gehuld in hemelsblauw mozaïek dreigend nakijkt...

De bergen hullen zich in een blauw waas. Diep in het dal komt een witte nevel op die dun wordt, zweeft en als een golf uitloopt. Een frisse bries stijgt al op uit dat immateriële meer en de neus van Nonoche komt weer tot leven en wordt vochtig. In de verte roept onvermoebaar een bekende stem: 'Vooruit, schiet op - vooruit, schiet op - vooruit, schiet op ... koeien! Vooruit, schiet op - vooruit, schiet op ...' Koebellen rinkelen, de wind voert de vredige geur van de stal mee en Nonoche denkt aan de melkemmer, aan de lege emmer waarvan zij de schuimrand gaat aflikken ... Een begerig en lui gemiauw ontsnapt haar. Ze verveelt zich. Al een tijdje brengt elke schemering weer die tergende melancholie, dat leeg en onbestemd verlangen ...

De eerste vleermuis fladdert zigzaggend in de lucht. Ze vliegt laag en Nonoche kan twee ratteogjes onderscheiden, het rossig fluweel van de vijgvormige buik ... Weer één van die beesten waar je niets van begrijpt en waarvan de gedaante minachting en onrust teweegbrengt. In een gedachtenvlucht denkt Nonoche aan de egel, aan de schildpad, die raadselen en wrijft met een poot, vochtig van speeksel, langs haar oor...

Maar iets onderbreekt plotseling haar gebaar, richt haar oren naar voren, verdonkert het scherpe groen van haar ogen ...

Uit de diepte van het bos waarop de zware nacht in zijn geheel is neergedaald, over het roerloze goud van de wijnstokken heen, dwars door alle vertrouwde geluiden, heeft ze daar niet slepend, ongetemd, muzikaal, verraderlijk op zich af horen komen de roep van de kater?

Ze luistert... Niets meer. Ze heeft zich vergist... Nee! Opnieuw weerklinkt de roep, ver, hees en melancholiek om van te huilen, onder alle andere herkenbaar. De nek gespannen, lijkt Nonoche op een gebeeldhouwde kat en alleen haar snorharen bewegen zwakjes op de trilling van haar neusgaten. Waar komt hij vandaan, de verleider? Wat durft hij te vragen en te beloven? Hij roept vaker, verandert van toon, wordt teder, dreigend, hij komt naderbij en blijft toch onzichtbaar; zijn stem doemt op uit het donkere bos, als de stem van het duister zelf ...

'Kom hier! Kom hier! Als je niet komt is het gedaan met je rust. Dit is pas het eerste moment, maar denk eraan dat alle momenten die hierna komen hetzelfde zijn als dit, vervuld van mijn stem, boodschappers van mijn jamerende ... Kom hier! Je weet het, je weet dat ik nachtenlang kan jammeren, dat ik niet meer drink en niet meer eet, want mijn begeerte is voldoende om me in leven te houden en de liefde maakt me sterk! Kom hier!'

Je kent me niet van gezicht en dat geeft niets! Met trots leer ik je wie ik ben: ik ben de lange kater, gehavend door tien zomers, gehard door tien winters. Een van mijn potten de tank, herinnering aan een oude verwonding, mijn gehavende neusgaten geven me een grijnzend aanzien en ik heb nog maar één oor, geschulpt door de tanden van mijn rivalen.

Omdat ik altijd op de aarde moet slapen, heeft de aarde me haar kleur gegeven. Ik heb zoveel gezworen dat mijn vereelde voetzolen op het pad weerklinken als de hoef van de reebok. Ik loop zoals wolven dat doen met mijn achterwerk laag en daar achteraan een haast kaal stuk staart... Mijn holle flanken raken elkaar en mijn huid glijdt om mijn harde spieren die in roof en verkrachting getraind zijn ... En al die lelijkheid maakt me aan de liefde gelijk! Kom hier! Wanneer ik je onder ogen kom, zie je van mij uitsluitend de liefde!

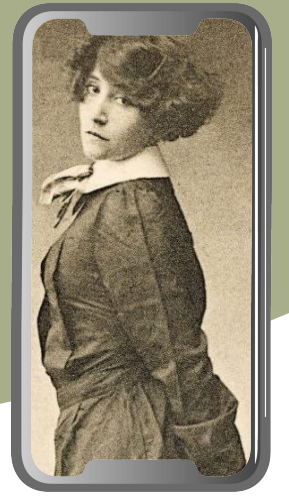
Mijn tanden zullen je weerspannige nek krommen, ik zal je vacht bevleken, ik zal je evenveel bijten als liefkozen, ik zal de herinnering aan je woning bij je uitwissen en je zult dagen- en nachtenlang mijn wilde krijsende vrouw zijn... tot het nog noodlottiger uur waarop je jezelf weer hervindt, alleen, want dan zal ik je op raadselachtige manier zijn ontvlucht, omdat ik genoeg van je heb, geroepen door haar die ik nog niet ken, die ik nog niet heb bezeten ... Dan keer je weer terug naar je huis, uitgehongerd, nederig, met modder bedekt, je ogen mat, je rug hol alsof het kind er al tegen drukte, en je trekt je terug in een langdurige slaap, opgeschrikt door dromen waarin je onze liefde weer beleeft... Kom hier!'

Nonoche luistert. Niets in haar houding verraadt dat ze met zichzelf worstelt, want de leugen is de eerste vormomming die een verliefde vrouw aanneemt... Ze luistert, verder niets ...

De duisternis wekt langzaam haar zoon in zijn mandje, die zich uitrekt als een harige rups en tastend zijn pootjes strekt... Onbeholpen komt hij overeind, gaat zitten, breeduit, met kinderlijke waardigheid. Het aarzelend blauw van zijn ogen, die misschien groen worden, misschien oud-goud, wordt troebel van ongerustheid. Hij verwijdt, om beter te kunnen schreeuwen, zijn zachtgele neus waar alle strepen van zijn gezicht bij elkaar komen ... Maar hij zwijgt, boosaardig: hij heeft de bontgeklekte rug van zijn moeder gezien die op het terras zit.

Staande op zijn vier korte pootjes, trouw aan de traditie die hem die vreemde dans heeft geleerd, komt hij naderbij, de oren naar achteren, de rug gekromd, zijn schouder schuin, met sprongetjes net als een eng stuk speelgoed en gooit zich op Nonoche, die daar niet op rekende ... Een goeie grap! Ze schreeuwde het bijna uit. We gaan zeker als gekken spelen tot aan het eten!

Maar een nerveuze poot heeft met zijn achterkant de aanvaller tegen het terras gegooid en nu daalt een hagelbui van vinnige tikken op hem neer, vergezeld van woest geblaas en razende blikken! Met bonzend hoofd en onder het zand krabbelt de zoon van Nonoche weer overeind, zo verbaasd dat hij riabt naar het waarom durft vragen, noch haar durft volgen die voortaan nooit meer zijn voedster zal zijn en die nu waardig wegloupt langs het donkere laantje naar het spookbos ...

Die laan daar? Als je wilt... Die andere is mooier, groen, vochtig, stil - maar jij mag kiezen. Ik volg je.

Ik volg je, maar ik houd niet van je.

Ik volg je omdat hij me dat heeft opgedragen. Ik bewaak je omdat jij h m dierbaar bent. Hem gehoorzaam ik met angstvallige wanhoop. Loop maar door; proef de septembermorgen, rood en verguld als een perzik, ga onbeschroomd diep het bos in: je beschermvrouw is erbij, zwart in de schaduw van je jurk, bereid om in gehoorzaamheid aan haar meester al het bloed te geven van haar onstuimig hart.

Wat is er? Wat wil je? Roep je me om de laan over te steken? Ben je bang dat ik me laat overrijden? Je schijnt werkelijk te denken dat jij mij uitlaat! Je weet niet eens hoe je van mijn diensten gebruik kunt maken: je draait je om, je fluit me, je roept me-je weet dus niet dat ik er ben, dat ik er altijd ben? Als je me niet meer ziet, komt het omdat ik te dichtbij ben. Ik draai om je heen als je schaduw, zoals zij denkt aan h m, helaas!

[Pas op! die auto had je bijna geraakt. Kun je niet wat harder hollen?]

... zoals mijn Baas denkt aan haar, helaas! Ach! Ik kan niet van je houden en ook die avond niet vergeten toen je in zijn huis kwam.

Als jij aan die avond denkt, glimlach je en je oogleden neigen langzaam.

De eerste avond heb ik bijna niet geleden. Ik lag tegen zijn voeten en hoorde zijn stem. Hij boog zich naar mij toe terwijl hij tegen jou praatte en stootte met een wat nerveuze liefkozing tegen mijn oor. Hij speelde met me om bij jou in de smaak te vallen. Hij schepte op over mijn schoonheid, mijn intelligentie. Hij wilde je laten zien dat er een schok door me heen gaat zodra hij mijn naam zegt; mijn blik kreeg onder dwang van de zijne die gouden glans en mijn ogen verwijdden zich ... Ik heb je - op zijn bevel, uitsluitend op zijn bevel - een poot gegeven en je deed alsof je me bewonderde, je zei: 'Ze is mooi,' maar je keek naar hem.

Maar er kwam een tweede avond, een derde ... De derde avond, weet je die nog? Ik had het begrepen en ik vocht tegen je als was je een rivale. Weet je het nog? Ik versperde je de deur en ik brulde, gespannen, mijn haren recht overeind, op zo'n toon, met sprongen die zoveel vrouwelijke woede uitdrukten dat je verbleekte.

En toch was het niet die avond dat je bijna het leven liet. En ook niet de dag dat hij je riep in de tuin puur voor het plezier om luid je naam te noemen en dat hij elke keer als hij riep mij een gekerm ontlokte. Kermen, ik kermen die geen kik geef als ik word geslagen! Niet de dag dat hij na een week van afwezigheid terugkwam en ik wanhopig zijn handen likte die doortrokken waren van jouw geur... Nee, je zult er ooit achter komen op welk moment ik me op je wilde storten, mijn tanden om je keel wilde sluiten en niet meer loslaten en je bloed wilde horen ruisen als een beek.

[Ik mag het gezicht niet van die man die achter ons loopt. Loop jij maar door. Ik zal hem eens even aankijken, dan begrijpt hij het wel... Zie je? Het is al klaar.]

En kijk, nu ben je in zijn huis. En ik leef nog. Hij bleef van mij - met de tirannie van mensen die weten dat men op een unieke manier van hen houdt - mijn blijmoedigheid, mijn kracht, mijn waaksheid van herdershond verlangen. Hij verlangde van mij dat ik van je zou houden ... Hij moge het me vergeven! Ik kan het niet...

Je bent me heilig - maar ik houd niet van je. Ik kan je te goed beoordelen. Wat heb je op mij voor? Ik ben mooier, zwart, hoog op mijn roodbruine poten en met sprekende oren getooid. Ik heb ogen waar je jaloers op mag zijn, voorzien van beweeglijke oranje wenkbrauwen, ogen waarmee je 's nachts en overdag kunt zien, ogen die je doen uitroepen: 'Pas op voor de wolf!', ogen waarmee ik, als ik wilde, de gedachten achter je voorhoofd kan verzengen ...

Je weet dat ik je zonder moeite kan omgooien, nietwaar? En dat deze tanden, die onverwoestbare tanden fris door helder speeksel en een zuivere adem, de spijlen van een hek hebben verwrongen ...

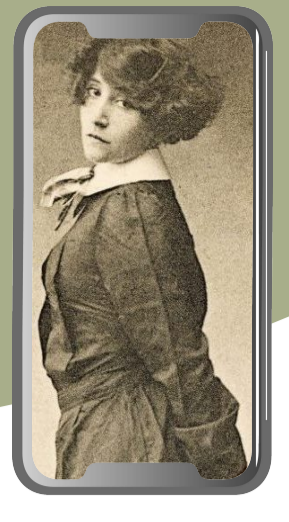
Ik ben de mooiste en jij zegeviert. Dat is nog niet alles: je zou willen dat ik van je houd? Je moet niet het onmogelijke vragen ...

[Waarom loop je zo dicht bij het water? De oever kalft af en jij kunt geen veilige plek kiezen om je voet neer te zetten. Ga een beetje opzij en laat mij tussen jou en het water lopen. Daar. Zo is het goed. Hij zou tevreden over me zijn ...]

Je moet niet het onmogelijke vragen. Ga maar wandelen onder mijn hoede. Je vervangt mijn kudde van vroeger, mijn sterk ruikende schapen die met hun pootjes de weg vertrappen ... Ik ga en ik kom, ik haal je in, kom weer terug, loop in kringen, ellipsen, in achten om je heen ... Je bent de gevangene van de magische krullen die ik eindeloos om je heen trek. Je denkt dat ik speel, maar ik werk. Ik loop zo dicht langs je heen dat je me telkens wilt aaien; maar ik ontloop je telkens met een zo precieze beweging dat je denkt dat die onopzettelijk is.

Laten we nu maar naar huis gaan, de avond valt. We gaan terug naar het lege huis waar het middernachtelijk uur hem weer terugbrengt die jou aan mij heeft toevertrouwd. Voor vandaag is mijn taak beëindigd. Ik ga op hem liggen wachten. Ik beweeg niet, ik adem niet. Jij weet niet meer dat aan je voeten een jaloerse hond ligt die niet van je wil houden.

Als het lang duurt voor hij thuiskomt, word je nog ongerust en je begint te zuchten en je roept me alsof ik je kan helpen ... Hoe moet ik voor je verbergen dat het d  manier is om me te vermurwen? De nacht brengt ons bij elkaar, angstig, met een onrustig hart - hetzelfde bed neemt ons op, zij aan zij, op de ellebogen steunend, de ogen gericht op de deur - jij bromt teleurgesteld en mijn diepe stem klinkt de voorbijganger dreigend in de oren - we slaken  en kreet wanneer zijn hand eindelijk het slot beroert en met zijn entree komt er een einde aan een korte, vluchtige en broederlijke omhelzing van armen en poten ...

Op het houten balkon tussen de verwaaide glycine en de geplette bloemetjes van de rode salie, aangevoerd door een windvlaag vannacht, lagen ze vanmorgen als de blaadjes van een papaver: twee vlinders, groen en roze. Ze leefden nog een beetje toen ik ze aanraakte, een lichte kramp vouwde hun breekbare pootjes tegen de kostbare bekleding van hun borstkas. De een stierf heel snel, de ander zette nog een paar minuten de trilling van zijn gevederde voelsprietten, zijn bibberen van bezielde bloem, voort... Ik laat ze daar liggen op het planken balkon. Zodra ik mijn hielen heb gelicht, komen de mussen en ik vind niets meer terug dan acht haastig afgehakte vleugeltjes ... Ze hebben een gevecht moeten leveren tegen de plotseling ingevallen herfst, de kouwelijke zijdevlinders met roze halvemaantjes beschilderd; hoe vaak hebben ze niet, tegen de lauwwarme schoorsteen geplakt die langs mijn huis klimt, beschutting gezocht tegen de fatale dageraad van oktober?

Vanaf mijn balkon zie ik elke dag alle tuinen van dit vredig en bedreigd hoekje Passy inkrimpen. Mijn tuin verliest zijn bladerdak en wat blijft er over van het driedubbele rozenprieel? Een stuk roestig ijzer karig met kale stelen omwonden ... En wat ik het 'park van de buurman' placht te noemen, waar je onzichtbare kinderen hoorde lachen en hollen, was dat niets anders dan dat vierkante erf, die boomgroep door hoge en sombere muren begrensd?

Het vriendelijke leven in de provincie dat hier 's zomers opbloeit, verlaat de tuinen en trekt zich, als het ware verschrikt, achter de dichte ramen terug. Hoewel de zon weer terugkomt, zullen er geen meisjes meer achterover geleund in rieten stoelen zitten, van wie ik tussen de takken de lichte blouses en de glanzende haren kon vermoeden.

Ik hoorde ze leven, heel dichtbij achter een bladerengordijn. Ik hoorde het borduurschaartje rinkelen op een ijzeren tafeltje, de vingerhoed rollen op het zand en het ritselen van de pagina's van een tijdschrift... Een vrolijk geluid van lepeltjes en kopjes zei me dat het vijf uur was en ik geeuwde van honger ... Om me heen blijft niets over dan de resten van een lange zomer: een lege hangmat schommelt in de wind, de kikker van het kikkerspel hapt naar de regen. Onder de haveloze bomen lopen bochtige lanen die geen geheim meer verbergen en kale muren leggen de grenzen bloot van onze krap bemeten paradijzen.

Ik moet er niet aan denken nu te weten te komen dat het meisje in 't roze, de slanke tuinierster die de rozenstruiken snoeide aan de andere kant van de heg, lelijk is... Ik zou niet willen weten, tot het groen weer uitloopt, of het eendrachtige paar dat ik tweemaal daags rustig hoorde wandelen, oud is of jong ...

De drie kinderen die zitten te zingen op de treden van een terras bij de dame in het zwart, houden plotseling op als ik naar hen kijk. Ik stoer ze. Toch wisten ze wel van de zomer dat ik hier was, maar ik wist niet wie 'dank u wel' riep wanneer ik, door de gesnoeide acaciaheg, een verdwaalde bal teruggooide... Ik stoer ze nu en ze maken me verlegen - ik durf voortaan niet meer gehuld in kimono en met mijn haren nog nat door te tuin te lopen ...

Het huis, de haard, de lamp, een bos dahlia's, donkerrood, boeken, kussens, de korte namiddagen, de avond die snel valt en het grote raam blauw verft, kom, we moeten ons opsluiten. Boven op de muren, op de nog lauwe lesteen van de daken verschijnen al, de staart zwierig omhoog, de oren omzichtig, de poot behoedzaam en het oog arrogant, de nieuwe heersers van onze tuinen - de katten.

Een lange zwarte kater houdt regelmatig het dak van het lege hondenhok in de gaten en de zachte nacht, blauw door een roerloze nevel die naar vers hout en een moestuin ruikt, wordt door kleine fluwelige schimmen bevolkt. Nagels worden door de schors gehaald, een lage, hese, katachtige stem begint een aangrijpende klacht en voltooit die niet...

De Perzische kater, als de sjerp van een maraboe langs de rand van mijn raam gedrapeerd, rekt zich uit en begint te zingen ter ere van zijn vrouwtje dat beneden voor de keuken ligt te soezen. Hij zingt zachtjes voor zich uit en het lijkt of hij uit een winterslaap ontwaakt. Hij snuift de wind op met kleine rukjes van zijn neus, de kop naar achteren en de dag is niet meer ver waarop mijn huis zijn pronkstukken zal verliezen, zijn twee trouwe en luisterrijke gasten, mijn angora's, zilver als het blad van de ruige salie en van de grijze esp, als het spinnenweb onder de dauw, als de ontluikende bloem van de wilg ...

Reeds weigeren zij van hetzelfde bordje te eten. In afwachting van de regelmatig terugkerende, onvermijdelijke opwindning paraderen ze voor elkaar als het ware alleen voor het plezier zich voor elkander onherkenbaar te maken.

Het mannetje verbergt zijn kracht, loopt doorgezakt in de lendenen, de vlokkige franje van zijn flanken sleept langs de grond. De kat doet of ze hem vergeet en keurt hem in de tuin zelfs geen blik meer waardig. In huis wordt ze formeel, onverdraagzaam, grijnst vijandig als hij aarzelt haar op de trap voor te laten gaan. Als hij op het kussen gaat liggen waarop zij haar zinnen heeft gezet, ontploft ze als een kastanje die in het vuur wordt gegooid en ze krabt hem in het gezicht als een echt laf vrouwtje, mikkend op de ogen en het zachte fluweel van de neus.

Het mannetje ondergaat de harde spelregels en verdraagt zijn lijden waarvan de duur heimelijk is vastgesteld. Ontveld en vernederd beidt hij zijn tijd. Nog een paar dagen, de zon moet nog een beetje verder naar de horizon zakken, de acacia moet besluiten het fladderend goud van haar ovale muntjes stuk voor stuk af te werpen - nog een paar droge nachten, een noordwesten wind die de laatste gevinger blaadjes van de tamme kastanje doet schrikken ...

Onder een koude maansikkel vertrekken ze allebei, niet meer als een broederlijk stel, elkaars slaap- en speelgenootjes, maar als hartstochtelijke vijanden door de liefde vermomd ... Hij vol nieuwe list, behaagziek en bloeddorstig; zij een leugenaarster, met een voorraad tragische geluiden, evenzeer bereid tot de vlucht als tot geniepige wraak. .. Een moment, op geheimzinnige wijze bepaald, hoeft maar aan te breken of zij, oud-gelieven, vrienden die genoeg hebben van elkaar, kunnen de dronkenschap van het bestaan smaken, voor elkander de onbekende man en de onbekende vrouw ...

In mijn kleedkamer hoorde ik elke avond op de ijzeren treden die naar het toneel leidden een getiktak van zware krukken. Toch bevatte het programma geen nummer getiteld 'de man met het geamputeerde been'. Ik deed mijn deur open om te zien hoe het dwergpaardje met zijn handige onbeslagen hoeven de trap opklom. De witte ezel volgde hem, met een droog klossend geluid en daarna de onbehouwen Deense dog met zijn dikke zachte poten en daarna de beige poedel en de foxterriërs.

De mollige Weense die het 'miniatuurcircus' leidde, zag vervolgens toe op de beklimming door het beertje, altijd recalcitrant en haast wanhopig klampte het zich vast aan de stijlen van de ladder en het kermde dof als een kind dat wordt opgesloten. Twee apen volgden opgedirkt met zijde en lovertjes, stinkend naar een slecht schoongehouden kippenhok. Ze klommen allemaal gesmoord zuchtend, ingehouden mopperend, zachtjes vloekend omhoog; ze gingen op weg om te wachten tot het tijd was voor hun dagelijks werk.

Ik wilde ze daarboven niet meer zien, gevangen en braaf, ik kon er niet meer tegen hun berusting aan te zien. Ik wist dat het paardje, met zijn trekband, vergeefs probeerde zijn hoofd te schudden en onophoudelijk met een onzekere beweging een voorpoot ontspande. Ik wist dat één van de apen, melancholiek en zwak, als een kind met zijn kop tegen de schouder van zijn kameraadje leunde met zijn ogen dicht; dat de Deense dog stompzinnig voor zich uit zat te kijken, somber en strak; dat de oude poedel met de vriendelijkheid van een oud mannetje met zijn staart sloeg; dat vooral de beer, het beertje, klaaglijk zijn kop in zijn twee handen nam en heel zachtjes huilde omdat een heel dun riempje om zijn snuit gebonden haast zijn lip doorsneed.

Ik had die ongelukkige groep willen vergeten, die met wit leer en belletjes was uitgedost, met linten versierd, die hijgende bekken, die scherpe adem van nuchtere dieren, ik wilde dat dierenleed dat ik toch niet kon verhelpen, niet meer zien en het niet meer beklagen. Ik bleef beneden - met Lola.

Lola kwam niet dadelijk weer bij me. Ze wachtte tot het gesteun van het klimkarwei tot zwijgen was gekomen, tot de laatste foxterriër met zijn witte achterste, net als van een konijn, in de bocht van de trap was verdwenen. Dan duwde ze met haar smachtende snuit tegen mijn deur die op een kier stond.

Ze was zo wit dat mijn vieze kleedkamer er door oplichtte. Een lang, lang windhondenlijf, sneeuwwit - haar nek, ellebogen, dijen en staart doorweven met fijn zilver, met een wapperende vacht glanzend als gesponnen glas. Ze kwam binnen en hief haar ogen naar me op waarvan de zeldzame kleur, een mengeling van bruin en oranje, voldoende was om iemand te ontroeren. Haar roze en droge tong bungelde een beetje uit haar bek en ze hijgde zachtjes van dorst ...

'Geef me te drinken ... geef me alsjeblieft te drinken, al mag het niet... Mijn vriendjes daarboven hebben ook dorst, ze mogen niet drinken voor het werk ... Maar geef jij me alsjeblieft te drinken ...'

Ze slobberde het lauwe water op uit de zinken bak die ik voor haar ompoelde. Ze slobberde met een distinctie die aanstellerig leek zoals al haar gebaren en ik schaamde me tegenover haar voor de geblutste rand van de bak, de gedeukte lampetkan, de vettige muur die ze niet wilde aanraken ...

Terwijl ze stond te drinken, keek ik naar haar kleine oren die de vorm van vleugels hadden, naar haar poten zo hard als van een hert, haar magere lendenen en haar mooie nagels, net zo wit als haar vacht ...

Toen ze gelaafd was, wendde ze haar zedige spitse snuit af van de bak en gaf me wat langer haar blik prijs waarin ik niets kon lezen, tenzij een vage onrust, een soort angstige bedde ... Toen klom ze uit eigen beweging naar het toneel waar haar rol zich trouwens beperkte tot die van een eerbiedwaardige figurant, tot een paar sprongen over een hekje die ze elegant uitvoerde met nauw verholen en indolente kracht. Het voetlicht verlevendigde nog het goud van haar ogen en ze beantwoordde elke knal van de zweep met een nerveuze grimas, een dreigende glimlach die haar roze tandvlees en gawe tanden ontblootte.

Bijna een maand lang vroeg ze me niets dan flauw en lauw water uit de emaille bak. Elke avond zei ik zonder woorden tegen haar: 'Neem het maar. Ik wil je alles geven wat je toekomt. Want je hebt me als de jouwe erkend en je hebt me iets te drinken gevraagd, jij, die tegen niemand een woord zegt, zelfs niet tegen de Weense mevrouw die met haar mollige en autoritaire hand een blauwe band om je slangehals strikt ...'

De negenentwintigste dag zoende ik, verdrietig, de hond op haar satijnzachte en platte voorhoofd en de dertigste dag ... kocht ik haar.

'Ze is mooi, maar niet gedresseerd,' vertrouwde de Weense me toe. Ze kirde bij wijze van afscheid in een mengsel van Oostenrijks-Hongaars lieve woordjes tegen Lola. De hond bleef dicht bij me staan, ernstig, en keek recht voor zich uit met een harde uitdrukking en een beetje loensend. Daarna nam ik de bungelende lijn en ik liep weg en haar droge spillebenen, met witte klauwen uitgerust, regelden hun passen naar de mijne ...

Ze begeleidde me meer dan dat ze me volgde en ik hield de lijn van die gevangen prinses een beetje omhoog, dat die niet op haar zou drukken. Zou de losprijs die ik voor haar had betaald genoeg zijn om haar tot de mijne te maken?

Die dag at Lola niet en ze weigerde het verse water dat ik haar voorzette in een witte kom die ik speciaal had gekocht. Maar ze keerde kwijnend met een draaiende beweging haar hals, haar koortsige en spitse snuit naar de oude geblutste bak. Ze dronk er uit en hief haar edelmoedige blik, die glinsterde als fonkelende likeur, naar me op: Ik ben geen gekooide prinses, maar een hond, een echte hond met een hondenhart. Ik ben onschuldig aan al die schoonheid die de mensen te duidelijk zien en die jouw begeerte heeft gewekt. Heb je me alleen daarvoor gekocht? Is het om mijn zilveren gewaad, mijn gewelfde buik die de lucht verslindt, mijn gestroomlijnde borst, mijn harde en klinkende botten, naakt onder mijn weinige en lichte vlees? Mijn manier van lopen brengt je in verrukking en ook die harmonieuze sprong die de indruk wekt dat ik tegelijkertijd een onzichtbare stellage overspring en er een kroon opzet en je noemt me gekooide prinses, chimaera, prachtige slang, sprookjespaard ... en daar sta je nu sprakeloos voor me! Ik ben uitsluitend een hond met een hondenhart, trots, met een overmaat aan tederheid en bang me te snel te geven. Ik ben bang omdat jij me voor altijd hebt geruild tegen dat beetje lauw water dat je hand elke avond in die geblutste bak schonk ...

'Vasthouden, vasthouden die hond! O God! die rooie, die heeft 'r te pakken gehad!' 't Lukt Manette nog juist de toneelknecht te ontglippen en boven op Cora te springen, die 't al verwachtte. Maar de kleine fox is pijlsnel en haar tanden doorboorden nog net het nekvel van de collie dwars door haar dikke vacht heen. Cora reageert niet direct; het oor in gespannen afwachting van de toneelbel, de lippen tot aan haar ogen opgetrokken, bedreigt ze haar makker alleen met een wilde vossengrijns en een zacht gesmoord gebrom, vriendelijk als het snorren van een dikke kater.

In de armen van haar baas zet Manette al haar rugharen op, als de stekels van een zwijn, en verslikt zich in de meest afschuwelijke scheldwoorden. 'Die vliegen mekaar nog in de haren,' merkt de toneelknecht op.

'Dacht je dat?' antwoordt Harry. 'Die zijn wel wat ergers van plan. De halsbanden, schiet op!'

Hij knoopt om de hals van Cora de lichtblauwe band die haar goudbruine huid zo goed doet uitkomen en de toneelknecht gespt een hondentuigje van groen fluweel met gouden spijkertjes, met medailles en belletjes eraan, om Manettes rug.

'Wil je haar even strak houden terwijl ik mijn jasje aanschiet ...'

Het gele tricot vest, bruin geworden van het zweet, verdween onder een hemelsblauw jasje met tressen, opgevuld in de schouders en ingesnoerd om het middel. Cora die door de toneelknecht in bedwang wordt gehouden, laat nu een hoger geknor horen en houdt de blik gericht op de achterhand van Manette boven haar, Manette die daar staat: verkrampt, angstaanjagend, met bloeddoorlopen ogen, de ruwe oren in de nek.

'Zou een flink pak slaag ze niet bedaren?' waagt de jongen in de blauwe werkbreek.

'Nooit voor het werk!' maakt Harry beslist een einde aan het gesprek.

Achter het dichte gordijn controleert hij de stabiliteit van de hekken die om een piste met miniatuurhindernissen heen staan, zet de boom en de kruk steviger neer, haalt een wollen lap over de vernikkelde stangen van de springplanken waarop de gele collie moet springen. Hij haalt ook zelf boven uit zijn kleedkamer een reeks papieren hoepels, nog vochtig van het haastige plakken.

'Ik doe alles zelf!' verklaart hij. 'Het oog van de meester!'

Achter hem haalt de toneelknecht zijn schouders op: 'Het oog van de meester, ja, ja! En niks geen fooi voor de ploeg!'

De 'ploeg', bestaande uit twee man, koestert geen wrok tegen Harry die tien francs per dag vangt.

'Tien francs voor drie bekken en tien poten, het is geen vetpot!' geeft de toneelknecht toe.

Drie bekken, tien poten en tweehonderd kilo bagage. En dat reist allemaal rond, het hele jaar door, derde klas, dan gaat het voor de helft van de prijs. Vorig jaar had hij nog een 'bek' meer, die van de witte poedel die nu dood is: een oud mormel dat er niet meer de leeftijd voor had, een afgedankte ouwe rot in het vak die alle 'gelegenheden' in Frankrijk en in het buitenland kende. Harry treurt nog over hem en scheidt nog steeds op over de verdiensten van wijlen Charlot.

'Hij kon alles, mevrouw. De wals, de salto mortale, de springplank, de trucs van de hond die kan rekenen, alles! Hij had me nog wel wat kunnen leren, terwijl ik toch heus wel een paar honden voor het circus heb gedresseerd! Hij hield van zijn vak en dat was het, voor de rest had hij geen interesse. Die laatste tijd had je geen cent voor hem gegeven als je hem overdag had gezien, helemaal oud, minstens veertien, helemaal stijf van de reumatiek, met zijn tranende ogen en zwarte neus die al grijs werd. Hij werd pas wakker als het tijd werd voor zijn werk en dan moest je hem eens zien! Ik maakte hem op als een "jeune premier": én het zwarte spul om zijn neus én het vetkrijt voor zijn arme dichtgeplakte ogen én overal stijfsel om hem spierwit te maken én de blauwe linten! Eerlijk waar, mevrouw, hij leefde weer helemaal op! Nauwelijks was hij opgemaakt, of hij liep op zijn achterpoten, niesde, en hij rustte niet voordat er drie keer was getikt... Als hij van het toneel kwam, sloeg ik een deken om hem heen en ik wreef hem met alcohol. Ik heb het lang volgehouden, maar het gaat niet eeuwig, een gedresseerde poedel...

Die twee hier, die honden van me, die doen het goed; maar het is anders. Ze houden van hun baas, ze zijn bang voor de zweep; ze zijn niet stom en ze hebben hart voor de zaak, maar ze hebben geen zelfrespect. Ze voeren hun nummer uit zoals ze een kar zouden trekken, niet meer en niet minder. Ze doen hun werk, maar het zijn geen artiesten. Je ziet aan hun gezicht dat ze liever klaar waren en daar houdt het publiek niet van. Of de mensen denken dat ze door die beesten worden uitgelachen, of ze durven zelfs te zeggen: "Arme beesten, wat zijn ze toch treurig! Wat moeten die gemarteld zijn om zulke malle fratsen te leren!" Ik zou ze wel eens willen zien al die heren en dames van de Dierenbescherming, bezig met honden dresseren. Ze zouden het net zo doen als mijn kameraden. Een klontje-de zweep-de zweep-een klontje-en een flinke dosis geduld: d'r zit niks anders op ...'

De twee 'werksters' verliezen elkaar, om deze tijd, niet uit het oog. Manette zit boven op een bont geveerd blok hout zenuwachtig te trillen; Cora, tegenover haar, legt haar oren plat als een woedende kat ...

Bij een belletje onderbreekt het orkestje de zware polka die het publiek moest zoet houden en begint een langzame wals; alsof de honden een signaal gehoorzamen, corrigeren ze hun houding; ze hebben hun wals herkend. Cora slaat zachtjes met haar staart, zet haar oren recht op en neemt die neutrale, minzame en verveelde uitdrukking aan waardoor ze gelijkenis vertoont met de portretten van keizerin Eugénie. Manette, brutaal, glimmend, een beetje te dik, kijkt loerend naar het moeizaam opgaan van het gordijn, dan naar Harry's opkomst, gaapt en zit al te snuiven van ergernis en dorst ...

Het karwei begint, zonder incidenten, zonder verzet. Cora, door een slag met de zweep tegen haar buik gewaarschuwd, knoeit niet bij haar sprong over de hekjes. Manette loopt op haar voorpoten, danst de wals, blaft, neemt ook de hindernissen staande op twee poten op de rug van de gele collie. Het is alledaags werk, maar correct uitgevoerd; er is niets op aan te merken.

Knorrige mensen zouden misschien Cora haar vorstelijke onverschilligheid kunnen verwijten en de kleine fox haar gemaakt enthousiasme ... Je kunt wel zien dat zij, die knorrige mensen, geen maandenlange tournee in de poten hebben en dat ze geen idee hebben van een goederenwagon voor honden, 't hotelletje, het voer, met brood gemengd, dat wel een opgeblazen gevoel geeft, maar niet voedt, het urenlang wachten op stations, de veel te korte sanitaire wandelingetjes, de halsband met prikkels, de muilkorf en vooral het wachten, het zenuwslopende wachten tijdens de training, het vertrek, het eten, een pak slaag ... Die moeilijke toeschouwers weten niet dat het levan van gedresseerde dieren al wachtend voorbijgaat en dat ze daardoor op raken ...

De twee honden wachten vanavond alleen op het eind van het nummer. Maar zodra het doek valt, ontstaat er een ware veldslag! Harry komt juist bijtijds om ze uit elkaar te rukken, allebei onder de roze beten en hun linten aan flarden ...

'Het is een gewoonte, mevrouw, die hebben ze hier aangenomen!' roept hij woedend. 'Gewoonlijk kunnen ze het goed met elkaar vinden, ze slapen samen op mijn kamer in het hotel. Maar hier is het een kleine stad, waar of niet? Je kunt er niet doen wat je wilt. In het hotel zei de bazin tegen me: "Een hond vind ik wel goed, maar geen twee!" En omdat ik eerlijk ben, laat ik ze om beurten 's nachts in het theater slapen in de mand met een hangslot. Ze hebben direct begrepen dat het om beurten ging. En elke avond krijg je die toestand die u net hebt gezien. Overdag zijn ze zo zacht als lammetjes; maar naarmate de tijd van het opsluiten nadert, gaat het erom wie van de twee niet in de traliemand hoeft te blijven; ze zouden mekaar opvreten van jaloezie! En het is nog niets wat u ziet! Want wat werkelijk een vertoning is, is de snoet van degene die ik meeneem en die expres om de mand waarin ik de ander opsluit, loopt te keffen en te springen! Ik, ik houd niet van oneerlijkheid met beesten. Ik zou het anders kunnen doen dan ik het doe, maar als je nou niet kan, waar of niet?'

Ik zag Manette die avond niet weggaan, verwaard en stralend; maar ik heb Cora gezien, opgesloten, verwaard in beheerste wanhoop. Ze drukt haar blonde vacht tegen de tenen mand en stak haar zachte vossensnuit tussen de spijlen.

Ze luisterde hoe de stap van haar baas en het belletje van Manette zich verwijderden. Toen de ijzeren deur achter hen in het slot viel, ademde ze diep in om een kreet uit te stoten; maar ze bedacht dat ik er nog was en ik hoorde alleen een diepe menselijke zucht. Toen sloot ze trots haar ogen en ging slapen.

Toen ik haar voor 't eerst zag, woonde ze in een oude donkere tuin, die verloren lag tussen twee nieuwe bouwsels, nauw en lang als een pijpenla. Ze ging er alleen 's nachts op uit, uit angst voor honden en mensen en ze doorzocht de vuilnisbakken. Als het regende, glipte ze achter het rooster van een kelder tegen de stoffige kelderraampjes, maar de regen bereikte al spoedig haar schuilplaats en ze vouwde geduldig haar magere pootjes van zwerfkat onder zich, dun en hard als die van een haas.

Ze bleef daar urenlang, af en toe haar ogen opheffend naar de hemel of naar mijn opengetrokken gordijn. Ze zag er niet ellendig uit, ook niet verwilderd, want haar misère was geen ongeluk. Ze kende me van gezicht, maar ze bedelde niet en in haar ogen kon ik alleen lezen dat honger, kou, nattigheid, het berustend wachten op de zon - die tijdelijk slaap en genezing brengt aan in de steek gelaten dieren - haar last bezorgen.

Een keer of drie, vier drong ik door in de oude tuin, mijn rok schavend aan de planken van de schutting. De kat vluchtte niet als ik naderbij kwam, maar ze glipte weg als een aal, precies op het moment dat ik haar wilde aanraken. Wanneer ik weer weg was, wachtte ze heldhaftig totdat de bries in de oude tuin mijn geur en de echo van mijn voetstappen had meegenomen; dan at ze het vlees dat ik bij het kelderraam had achtergelaten en alleen het begerig bewegen van haar hals en het trillen van haar ruggengraat verried dat ze haast had.

Ze gaf niet direct toe aan de slaap zoals verzadigde dieren; ze probeerde eerst nog toilet te maken, haar zwart-grijs gestreept gewaad glad te strijken - een armzalig dof en ruw gewaad, want katten die niet eten, wassen zich niet, bij gebrek aan speeksel ...

Het werd februari en de oude tuin leek achter het hek op een kooi vol kleine roofdieren. Katers die leven in kelders en onder de hanenbalken, op de wallen en op braakliggende landjes, de rug met knokige werveltjes, met een kale nek als van mensen die aan de strop zijn ontsnapt - katers als ware jagers, zonder oren en zonder staart, geduchte rivalen van ratten - katers van de kruidenier en van de melkvrouw, vuurrood en vet, zwaar, snel buiten adem, zwarte katers met een rood lint als halsband en witte katers met een halsband met blauwe pareltjes.

Ik hoorde 's nachts hun liefdes- en strijdliederen ... Een muzikale en zwakke klacht, eerst, langgerekt, lieflijk, ver verwijderd. Dan een ironische roep, een provocatie voor de medeminnaar en het antwoord onmiddellijk op dezelfde toon. Dit alles om een eindeloze dialoog te beginnen zonder andere mimiek dan het spel met de oren plat in de nek en dan weer rechtop, met de ogen gesloten en dan weer open, de expressieve glimlach dreigend boven ontblote tanden en het luidruchtige blazen door de neusgaten tussen twee weerwoorden ... Een plotseling crescendo, onverhoeds, schrikwekkend, rochelgeluiden, in de lucht het gekrakeel van twee woedende stemmen, stemmen van twee duivels die door een afschuwelijke wolk worden aangedragen en rondgeslingerd... Dan stilte - de nachtwind in de kleine tuinnagels schrapend langs de schors van een boom-en het lieflijk lied van de kat, de kat wie het niet uitmaakt voor wie de katers elkaar hebben toegetakeld, de stem van mijn arme magere katje totaal uitgeput van liefde en ondervoeding ...

De tragische en wellustige woedeaanval kwam eindelijk tot bedaren. Ik zag de grijze kat terug, broodmager, verschoten, wilder dan ooit en huiverend bij elk geluid. In de zonnestraal die op het middaguur neerstreek achter in de donkere tuin, sleepte ze zich voort met haar opgezwollen flanken die van dag tot dag zwaarder werden - tot de vochtige morgen waarop ik haar vond, overwonnen, koortsig, bezig vijf levenskrachtige jongen te voeden, net als zijzelf geboren op de kale grond.

Ik had op dat ogenblik gewacht - zij ook, want ik hoefde alleen maar de kleintjes in mijn rok te nemen en de moeder liep me achterna.

Ze heet 'Prroe'-met een rollende rrr alsjeblijft. Ze heeft ons zelf die naam gezegd. Die kirt ze de hele dag bij het zwarte jong dat we bij haar hebben gelaten:

'Prroe, prroe ...'

Ze woont in Bretagne op het warme terras aan de rand van het weitje dat afloopt naar het strand.

Haar gebied, dat ze zelf heeft afgebakend, loopt van het bordes tot aan de bloeiende ligusterhaag die de bakstenen muur aan het oog onttrekt. Ze gaat niet verder dan de grote linden die hun schaduw over mijn roodstenen huis laten vallen. Zou ze weten dat beneden het terras een zee, wisselend van kleur - blauw en groen in de zon, paarsig bij onweer, mauve bij het ochtendgloren - zich rusteloos beweegt? Ik betwijfel het.

Die Prroe, bescheiden gekleed, aan wie je niets vraagt, blijft ons maar koppig het voorbeeld geven van de saaiste deugden: ze is zindelijk, zacht, nederig, waardig voedt ze haar enige zoon op. Ze doet nog iets beters: ze neemt een loopje met ons. Ze blijft met uitgelezen tact en nooit falende slimheid 'zij die zo ongelukkig is geweest'. Ze heeft, dik en rond, haar oogopslag behouden van magere kat en de keukenmeid noemt haar 'arm schepsel'.

Ze slaapt op een lekker zacht kussen, maar met het vertoon van kouwelijkheid van wie buiten slaapt. Ze maakt zich klein om ons te laten passeren; wij deinzen dan ook achteruit, ons hart verscheurd door medelijden, en smeken haar vooral te blijven zitten! Het komt voor dat je net even op haar poot trapt of op het puntje van haar staart-dan slaakt ze kort een schorre kreet en ze snort stoïcijns met de ogen van een martelaar terwijl wij jammeren: 'Arm dier! Dat moest haar ook nog overkomen, zij die zo ongelukkig is geweest!'

Een kurk aan een touwtje schommelt in de wind onder de lage tak van een linde. Prroe zit hem te bespieden en soms springt ze er op af, dwaas en speels; maar zodra ze ons ziet, verbergt zich haar driehoekige kop onmiddellijk achter een masker van zelfverloochening en bitterheid: Wat doe ik nou? Aan wat voor luchthartige excessen ging ik me bijna te buiten, ik die zo ongelukkig ben geweest! Die spelletjes passen niet bij mijn lot - helaas, ik was het bijna vergeten ...

Haar zwarte zoon, met slordig haar en duivels, koestert ze hartstochtelijk, ze streelt hem met het gebaar en het enige woord dat ze kent: 'Prroe, prroe ...' maar als ze ons ziet, vliegt ze op, terroriseert hem met een dozijn fikse klappen met een magere poot en onverbiddelijke wenkbrauwen: Zo voed je hier bij ons vondelingen op!

Laat iedereen net als ik bewondering hebben voor de geraffineerde Prroe. Zie hoe haar jurk, keurig en glad, de kleuren nabootst van de grijze slak, het streepjes-patroon van de avondvlinder. Haar bef, eenvoudige tooi van een regentes, is afgebiesd met een driedubbel gitten collier. Zwart zijn ook de enkelbanden om haar fijne pootjes en de dubbele rij regelmatige vlekjes die er uitzien of ze de strakke jurk op de buik dichtknopen. Prroe is meer dan gekleed, ze is onherkenbaar vermomd. Haar voorkomen is zo bescheiden, haar vacht zo eenvoudig van kleurschakering dat je misschien niet eens hebt opgemerkt hoe hard en wreed haar brede schedel is, hoe geducht en gespierd haar poot met daar ingebed de nagels, gebogen, goed verzorgd, gereed voor het gevecht, hoe weelderig haar borst, hoe beweeglijk de lendenen - de hele verborgen schoonheid kortom van dat sterke dier, geschapen voor de liefste en voor bloedige moord ...

'Een rat! Een rat!' Riepen de katten uit en ze sprongen in de lucht, hun haren recht overeind, als snelle en verschrikkelijke vogels. Maar het was geen rat. Het was een Braziliaanse vrouwtjes-eekhoorn, een klein eekhoortje dat hun onmiddellijk haar scherpe klauwtjes toonde en twee snijtanden goed om glas mee te snijden.

'Inderdaad,' zei moeder kat, 'het is geen rat... Ik vraag bedenktijd.'

'Ik vraag ook bedenktijd,' herhaalde gedwee dochter kat, in alles het evenbeeld van haar moeder, en een die bepaald niet de muizenval heeft uitgevonden.

Intussen dronk de eekhoorn de welkomstmelk, de rand van het kopje tussen haar twee handjes houdend. Toen veegde ze haar snuit af aan het velours van de leunstoel, kamde zich met tien vingers als een romantische dichter, krabde haar oor, schikte op haar rug haar staart in de vorm van een vraagteken en begon hazelnoten te kraken.

De hond kwam op haar beurt afkerig het nieuwe beest besnuffelen, maar de eekhoorn lanceerde een ontevreden kuchje in haar richting, 'eh! eh!' als een lastige leraar, en omdat de hond geen gedragslijn had bepaald, droop ze af. Het nieuwe dier bleef alleen bij me en begon zich volgens de code van een echt wild dier te gedragen dat, plotseling in aanraking gebracht met de welwillende tweervoeter, ongeveer het volgende te kennen geeft: Je bent geen vijand van me? Dan ben je dus mijn vriend. Accepteer in één keer mijn vertrouwen, het kan niet groter worden. Ze sprong dan ook meteen op mijn schouder en gaf me, goed weggestopt tussen mijn nek en de kraag van mijn blouse, haar grootste noot in bewaring, bedekt door een lok van mijn ontwarde haren.

De volgende dag verbrak ik de ketting waar ze aan vastzat. Een ketting, bah, voor die grillige geest, voor die fladderende vonk! Een ketting voor die banneling die in een kooi over zee kwam en mij als haar bakermat adopteerde! Ze voelde het verbreken van de lijn, durfde het niet te geloven en bleef een ogenblik in kangoeroehouding zitten, met bonzend hart, haar twee handjes tegen haar borst gedrukt, als het ware door emotie overmand. Toen waagde ze een ongelovig, bijna onhandig sprongetje ... Een volgende verdere sprong die haar licht als een distelzaadje op de rand van het open raam neerzette ... Maar ze sprong een derde keer, zelfverzekerder dan die twee andere keren en nu kwam ze op mijn schouder terecht. Ze eigende zich zo - in de lucht die geheimzinnige boog beschrijvend - de volmaakte brug toe die de afgrond tussen de ziel van het dier en van ons overbrugt.

Daar zit ze bij me. De minuut tevoren was ze ergens anders en waar zal ze de volgende minuut zijn? Ik ken haar nog pas zo kort dat ik me 's morgens niet meer goed haar vorm en haar kleuren weet te herinneren en dat ik me bij elk ontwaken weer over haar verbaas. Een zwarte 'muilddierstreep' tekent zich in de lengte af langs haar rug; de zijden, met kort en zacht haar bekleed, neigen naar bronsgroen, maar haar grootste glorie is een vlammend rode buik met bijpassende pluimstaart, een felrode pluim van fijne platte haartjes zodat je eerst zegt: 'Waarom heeft Ricotte een struisvogelvoer achter op haar rug gezet?'

Ze heeft ogen ... zeg maar eekhoornogen en dat is genoeg om duidelijk te maken dat ze mooi, langwerpige en levendig zijn; ronde muizenootjes aan de rand keurig afgewerkt met een opvallend overhands naadje. Vier handjes als van het zijdeaapje, wat een weelde, terwijl één al voldoende zou zijn om de meest subtiele vernielingen aan te richten!

Kijk, nu steekt ze de tafel over springend op haar achterpoten, want ze omklemt met haar voorpoten precies een enorme bal verbandwatten die ze heeft gestolen. Ricotte trakteert zichzelf bijna dagelijks op een nieuw stuk inboedel. Een kluwen touw wordt door haar toedoen weer een bos hennep en het snoer van de telefoon een bosje zij. Middenin een dikke kluwen wol slaapt Ricotte, wast zich, kraakt amandelen en laat naar aanleiding van de gebeurtenissen van de dag een afkeurend 'zo, zo' horen ...

Ze komt thuis, haar poten leeg, en gaat zitten om me gezelschap te houden. Maar ik kan mijn lachen niet houden, zoals ze naar me kijkt, waarop zij weer antwoordt met de vrolijkheid van een eekhoorn, dat wil zeggen met een flitsende capriool die zo snel is dat je later niet meer weet of je hem hebt gezien ...

De volle suikerpot wekte gisteren haar ongenoegen omdat ze eraan wanhoopde in de kamer een plekje te vinden voor elk suikerklontje. Vanmorgen was ze weer getroost: ze heeft de gestolen klontjes stuk voor stuk teruggelegd op hun plaats en houdt nu de wacht bij de suikerpot. Ik vind amandelen in mijn laarzen en stukjes biscuit als kussentjes tussen mijn hemden gestoken. Stompjes kaars zitten in mijn poederdoos en ... kijk nu eens, wat kraakt daar toch onder het kleed? Chloorkali-tabletjes! Ricotte verzorgt haar keeltje. En we hoeven ons niet te verbazen als 's nachts inbrekers bij ons binnendringen: Ricotte heeft de gaatjes van alle grendels met noten volgestopt.

De situatie van gekooide wilde dieren is, als je erbij stilstaat, een kwelling voor de geest. Toch kun je in de dierentuin van Antwerpen soms vergeten om bij jezelf te zeggen: 'Wat zijn ze toch opgesloten!' om in plaats daarvan uit te roepen: 'Wat zijn ze mooi!' Er is daar een stel tijgers waarvan de frisse huid glanst alsof de dauw van de jungle er overheen ligt, rood, sneeuwwit met een diepzwarte tekening en volkomen gaaf. Een strakke band van haren verbreedt hun gespierde wangen en er ontbreekt geen vezel aan de ruige bos snorharen en wenkbrauwen.

Noch treurig, noch gelaten, noch geërgerd ondergaan ze een doorlopende belediging: de blik van de mens; maar hun wraak is de mens te negeren. In twee uur tijd is hun blik slechts op één hoofd neergedaald: dat van de oppasser die hen voedert. Voor de mens hebben ze alleen een wezenloos gezicht, een koud en half gesloten oog over. De grootse woede die dat oog prikkelt gaat, over ons hoofd heen, rechtstreeks naar de poema die aan de overkant zit te miauwen; een van de twee tijgers, de reusachtige man, springt op van de grond en drukt zich rechtop tegen het hek dat hij omklemt; een korte, vurige kreet gaat door de ruimte - dan denkt het dier aan het hek en de mens, verliest plotseling zijn elan, valt terug en gaat liggen.

De man is een beetje verliefd op zijn vrouwtje, maar de tijd is nog niet rijp; zij, vriendschappelijk en koel, staat hem ternauwernood toe haar ronde oortjes en haar gevoelige ruggengraat te likken. Met een rilling, een fronsen van haar wenkbrauwen, menselijk en voornaam, maakt ze een eind aan de liefkozing en ze gromt heel heel zacht, als een onweer in de verte. De man gaat opzij, veinst overdreven eerbied, buigt zijn gestreept voorhoofd en gaat zitten wachten tot het teken - een eigenaardige tijgerinnenglimlach, streng en tamelijk laatdunkend - zijn broederlijke toenadering toestaat.

Even later rekken de twee dieren hun lange lendenen uit, de brede poten raken verward in het onschuldig spel van jonge katten en je zou bijna de gevangenis vergeten, de ellende van die machtige en verdoemde wezens als er niet elk moment - en erger nog dan hun ziekelijk heen en weer lopen van de ene wand naar de andere - die troosteloze gewoonte was de kop naar de hemel te heffen, die roep om licht, om onbelemmerde wind, dat gebed van het dier dat tot aan de dood in verlossing gelooft ...

De zwarte panter, kleiner en rusteloos, stemt er wel mee in ons te zien en te vervloeken. Als ik 'Che!' tegen haar zeg, antwoordt ze: 'Che!' en ze is zo onrechtvaardig haar echtgenoot een mep te verkopen; ze springt op en begint plotseling te blazen omdat ze de kooi van de poema's heeft gezien en ze snuift luidruchtig tegen haar oppasser die ze ervan beschuldigt haar etenstijd uit te stellen - ze is helemaal zenuwachtig, belust op alles wat haar ontbreekt en je droomt er eenvoudig van op een avond de deur van haar kooi te openen en tegen haar te zeggen: 'Nou dan ... arme duivelin, een heldere nacht voor jou en vochtig gras waarin je verschrikkelijk kunt springen en een dood schaap dat de mensen morgen wilden eten en een paar dwaze kippen, arme duivelin, dat je eindelijk weet wat zachtheid, voldaan snorren en rust is ...'

Rust ... Het is het voorrecht voor hen die voor altijd een deel van hun lot hebben gekozen en het andere deel hebben verworpen. Geen enkel schepsel hier lijkt ergens afstand van te hebben gedaan, ondanks het dagelijks vlees, schoon water, zaagsel en zand voor de goed schoongehouden kooien ... Toch biedt een leeuwin, op haar rug liggend, haar zachte poten en haar ogen die niets verbergen, aan de oppasser aan die haar blonde keel streelt ...

Drie luipaarden, in de dierentuin geboren, gehuld in velours met duizend vlekjes, vrolijke dieren, rollen een voetbal voort en een baby-luipaardje komt vol vertrouwen als je met je vingers knipt ... Zij hebben geen onoverkomelijke herinneringen. Maar welke hulp bestaat er voor het verdriet van de kleine blauwe vos die onophoudelijk huilt en jankt, of voor de zilverkleurige das, of voor de melancholie van de roerende gevlekte hyena die om liefkozingen bedelt?

Om vijf uur rijdt een wagen met rood vlees tot vlak bij de kooien en het gebrul van de wilde dieren overstemt alle andere geluiden. De geur van het bloed brengt hun vechtspele en rituele dansen in herinnering; een van de drie luipaarden schudt zijn runderribstuk als een pantoffel en de zwarte panter 'corrigeert' haar stuk vlees alsof het ondankbaar nakroost was. Maar de tijgerin klaagt dat ze geen honger heeft en zegt heel zacht 'meu' met een klein blasé muiltje. En de leeuw met zijn zware zwarte manen kaardt behoedzaam, liggend op zijn prooi, met langzame halen van zijn rasperige tong het rauwe vlees zonder er in te bijten ...

In de grote ruimte is alleen nog het geluid te horen van een enorme maaltijd: het kraken van botten, kiezen die kauwen, het smakken van tongen en lippen. Straks wordt het nacht, haastige slaap van de dieren, huiverend van dromen en dan het ontwaken - het ontwaken in de kooi. De volgende dag weer het ontwaken in de kooi. En zij hier zijn nog de gelukkigsten van de gevangen dieren. Een goed maal, een goed leger, maar ... de kooi. De mens ook? Ja zeker. Ik wil ook wel medelijden hebben met de mens. Maar de mens is een klein dier dat door de woestijn van de vrijheid wordt verblind en gedood. En dan, de mens is mijns gelijke, hij is net als ik, terwijl zij hier ... Ik moet me wel afvragen: was er niets anders te bedenken dan ze gevangen te houden, die kracht, die schoonheid, de brandende intelligentie in hun stille ogen? De vijandschap van het dier is toch niet alleen een bedenkfel, maar ook het werk van de mens? De kleine mens, listig maar grillig, en met een weinig betrouwbaar instinct, heeft vriendschap gesloten - baatzuchtige vriendschap - met de buffel en het zware rund, de olifant, met de wilde hond, de wolf en zelfs met die alleseter: het varken ... Nog beter: de tijgerkat met zijn platte kop en de roofvogel jagen en houden drijfjacht voor rekening van de mens! Ik droom ervan hoewel ik tegenover me in een kamer een kleine gevlekte lynx heb gehouden die zonder woede op de zweep zat te bijten eenvoudigweg om me duidelijk te maken: Waarom zou ik buigen en niet jij? - ik droom ervan: de eerste nobele wilde te zijn die de kooi en de ketting verbrekend, het andere middel zou vinden, het ware middel om met die mooie bloeddorstige prinses om te gaan ...

(Antwerpen, lente 1914)

Aan het front delen de dieren die in het wild leven het lot van de mens: de hollen schudden, storten in en vliegen in de lucht; de tak die getroffen wordt, valt op de grond met de vogel die erop zat. Maar in onze bossen die gespaard bleven, is het vergeten wild gerust en kan het geloven dat de aarde tot haar schuldeloze staat is teruggekeerd en de dieren genieten ten slotte van de illusie van vrede.

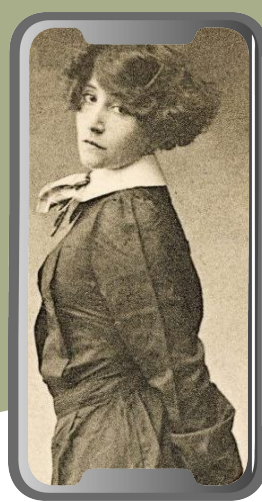
Nog geen bloemen- of bladerenpracht fleurt hun domein op: die mooie statige bossen rondom Parijs, de bossen van Marly, van Saint-Germain en de geploegde akkers waar de patrijs zich er wel van bewust is dat hij dezelfde kleur als de aarde heeft. De knop van de eik is nog in rust en de zon glijdt over het zijdeachtig zilver van de kale kastanjes. Boven de struiken verliezen een roze perzikboom en een witte amandel door de kou hun bloesemblaadjes. Bij het zoeken naar viooltjes onder de droge bladeren en het dode gras van vorig jaar vinden we alleen gekiemde eikels, rood als kersen, die uit hun gebarsten doppen een dunne taaie, levende draad laten gaan die blind maar slim de vochtige grond induikt ... Er zijn geen kinderen die anemonen plukken, of vrouwen die sprokkelen, en toch kraakt het levende bos van lichte stappen, klapperende snavels, lentedgeluiden, slaande veren: hier boven onze hoofden, voor onze voeten, overal wezens die ondanks alles nooit ophielden op ons te hopen.

Voor die paar maanden rust, wat een vertrouwen! Een mees volgt ons, haalt ons in, vliegt weer terug, praat met ons. In elke rustpauze doet ze haar vleugels open en dicht, vlak bij onze gezichten, met een koket gebaartje en haar ogen glinsteren onder het fluwelen kapje. Een vinkenkolonie slaat niet op de vlucht als wij naderbij komen, roept ons vragend aan, voert met ons een gesprek, is met ons in de weer en twee roodborstjes vliegen rustig van de lage takken af, trippelen over de grond voor ons uit als twee muizen ...

Een konijn, twee konijnen, tien konijnen! Maar het lijkt niet op de wanhopige vlucht van vorige jaren, de witte spiegel die verdwijnt op het moment waarop je hem in het oog hebt gekregen. Het is nu alleen opwinding en vooral besluiteloosheid: vluchten of blijven?

Stil blijven staan als je rent en achterom kijken, is dat al niet een heel waagstuk voor een wild konijn zonder hersens? De grootste waaghals staat rechtop als een kangoeroe. Hij heeft de kleur van rijpe tarwe en legt zijn oren tegen elkaar. Hij drukt zijn voorpootjes tegen zijn borst als een mens. Misschien gaat hij wel uitroepen: 'Wat hebben jullie me toch bang gemaakt!' Misschien gaat hij lachen ...

Bij onze terugkeer moet de auto bij de eerste bocht van het bospad plotseling stilhouden, omdat de wielen vijf fazanten dreigden te verpletteren: rood en goud als de ondergaande zon, koninklijk onder hun verenkleed met de puntige sleep, vol en weelderig als veldboeketten, vijf fazanten die bedaard de weg oversteken, laatdunkend, ongedwongen, die ons op het ritme van hun schommelige gang als van vette kippen lijken toe te spreken: 'Jullie hebben wel veel haast... Nu zijn wij aan de beurt. Wachten ... wachten ... wachten ...'

Een, twee, drie, vier ... Nee, ik vergis me. Een, twee, drie, vier, vijf, zes ... Nee, vijf. Waar is nummer zes gebleven? Een, twee, drie ... God, wat is dat toch vermoeiend! Op het ogenblik zijn er maar vier. Ik word er gek van. Kleintjes! Kleintjes! Jongens, meisjes, waar zijn jullie?

Wie is dat die daar zit te jammeren tussen de muur en de bak met geraniums? Ik zeg het niet omdat het mijn zoon is, maar hij heeft een flinke stem. En puur voor het plezier om zijn stem te laten horen, want hij is perfect in staat om zich achterwaarts te bevrijden. De anderen? Een, twee, drie ... Ik tol van de slaap. Zij, zij hebben gedronken en geslapen, en moet je ze nu eens zien, vier dan een nest ratten. Ik roep me schor, omdat ik steeds maar het gekir moet herhalen waar ze op afkomen en ze luisteren niet naar me. Omdat ik ze blijf zoeken zie ik ze niet meer, of het worden er steeds meer doordat ik zo bezorgd ben. Heb ik er gisteren tot mijn verbijstering geen negen geteld? Die tuin is hun ongeluk.

Pas op, jullie, daarginds! Je mag niet, je mag nooit onder het hek van het hondenhok doorgaan: hoe vaak moet ik het nog herhalen? Wanneer snap je eindelijk, jij product van de goot, stomme bastaard, wat die hond betekent? Ze begluurt je vanachter haar tralies en ze zou je opslokken als een veldmuis om dan uit te roepen: 'Och! was het een poesje? Wat jammer! Ik heb me vergist!' Ze heeft fluweelzachte oranje ogen en denk erom, laat je nooit verleiden door haar schuwe glimlach! Daarentegen geef ik jullie allemaal toestemming om je kinderlijke, nog soepele en doorzichtige nageltjes op de taaie flank en de snuit van de bulldog te oefenen. Ondanks haar lelijkheid - ik schaam me voor haar als ik naar haar kijk - zal ze geen vlieg kwaad doen: letterlijk, want de vliegen hebben maling aan de holte van haar bek die altijd wijd openstaat als een onschuldige val waarvan de veer telkens in de leegte hapt. Bij haar kun je gerust onder haar poten, onder haar buik rollen, haar kammen als een kleedje, van haar warmte profiteren die mij misselijk maakt - zij is jullie wanstaltige dienaars, de lelijke slavin van mijn prinsenkinderen.

Kleintjes, kleintjes! Een, twee, drie... Eerlijk, ik wou dat ik twee maanden ouder of drie weken jonger was. Drie weken geleden had ik ze alle zes in de mand, blind en pluizig; ze konden alleen kruipen en, hangend aan mijn tepels, tevreden wiebelen als bloedzuigers. Een lichte toestand van opwinding monterde me op, uitgeput als ik was; een lieve, stompzinnige en snorrende machine was ik, die melk gaf, likte, at en dronk, ijverig en bekrompen. Hoe gemakkelijk was het! En nu zijn ze verschrikkelijk en wanneer ik tekeer zou moeten gaan, hoef ik ze alleen maar te zien en al mijn strengheid vervliegt. Niets is er op de hele wereld dat op ze lijkt. Zo klein en toch al met overduidelijke tekenen die wijzen op een zuiver nakroost, niet uit een mesalliance geboren! Zo jong en toch met hun stevige staart kaarsrecht in de lucht, van onderen breed als de staart van een schaapje! Hemelsblauw, laag op de poten, het middel kort, vrolijk als ze staan en melancholiek als ze zitten, het evenbeeld van hun roemrijke vader. Over twee weken verliezen hun ogen, die voorlopig blauw zijn, door gouden lovertjes en glimmende naaldjes van een zeldzaam groen, hun helderheid. Dan zijn ze niet langer allemaal hetzelfde: het grove menselijk oog kan dan de brede schedels van de jonge katers onderscheiden van de dunne nekjes van de katten met hun spitse wangen; een kribbige lichtgeraaktheid wapent die argeloze vrouwtjes tegen mij en mij tegen haar ... Over hun pels zeg ik maar niets, om mezelf niet in de lucht te steken. Op het dons van hun kop, blauw als een onweerswolk, vier donkerder streepjes, grillig als de veranderende glans van zwaar velours, die de kleuren van de regenboog vertonen of weer oplossen al naar gelang van het licht ...

Waar zijn ze? Waar zijn ze? Een, twee ... Maar twee! En de vier anderen? Geef es antwoord, jullie twee, als gekken bezig, de een om een touwtje op te eten, de ander om de ingang van die kist te zoeken die geen deurtje heeft! Ja, jullie hebben niets gezien, niets gehoord, lelijke bosuultjes die jullie zijn met je ronde ogen!

... Niet in de keuken, ook niet in de houtopslag! In de kelder? Ik hol, loop naar beneden, snuffel... niets ... Ik ga weer naar boven, de tuin verblindt me... Waar zijn die twee die ik er zonet van langs gaf? Ook al weg? Kinderen, kinderen! Help, tweevoeters, kom hierheen, ik heb al mijn kinderen verloren! Ze waren daar aan het spelen, kijk, in die wildernis van de kardinaalsmuts: ik heb ze niet in de steek gelaten, hoogstens een minuutje, gezwicht voor de vreugde om te vertellen over hun beginnende roem, op die verliefde manier, beeldend, waarin zich mijn Perzische afkomst verradt... Geef ze me terug, machtige tweevoeters, jullie die gesuikerde melk en sardinestaartjes uitdelen! Help me met zoeken, lach niet om mijn ellende en zeg vooral niet dat ik tussen vandaag en morgen honderd keer mijn zesvoudige schat kwijtraak en weer terugvind! Ik vrees en voorzie een ongeluk erger dan de dood en jullie weten heel goed dat mijn instinct van moeder en kat me tweemaal onfeilbaar maakt!

Hé, kijk nou es! Waar komt die vandaan? Het is waarachtig die oudste pummel, kogelrond, er achter aan zijn broer waar geen kwaad bij zit. En waar komt zij vandaan, dat brutale vrouwtje dat al zover is dat ze me uitdaagt en al zo vloekt dat uit haar keel een gebrom komt? Een, twee, drie ... Drie, vier, vijf ... Kom toch, nummertje zes, zo fijntjes en zwakker dan de anderen, teerder ook en meer gewassen, jij voor wie ik een van mijn sterkste tepels van achteren bewaar, die nooit opdroogt, in het zachte donzige nest van blauw haar dat mijn achterpoten voor jou graven ... Vier, vijf, zes ... Genoeg, genoeg! Ik wil er niet meer! Komen jullie allemaal in de mand in de ragfijne schaduw van de acacia. Laten we gaan slapen of neem van mijn melk, in ruil voor een uurtje respijt - ik zeg niet rust, want zelfs als ik slaap duurt mijn hartstochtelijke waakzaamheid voort en dromend blijf ik jullie zoeken en tellen: een, twee, drie, vier ...